

BORBÉLY JÁNOS
Bátyám emlékére

reménytelen
tervezni a mondatokat
mérlegelni szavaim súlyát
valahogy kíméletet csalni
a hangsúlyokba
mert alá kell írni és csak te írhatod alá
engedd levágni a lábad térd felett
alig maradt idő
mást nem mondanak nincs semmi
esélyed ennél több biztosan nincs
csak ez még
esetleg így fél lábon vissza
tudsz billegni erre az oldalra
ahol el lehet szívni egy cigarettát
meginni egy pohár bort

adottnak tűnt

nem ellenőrizheti senki
hogy jól emlékszem-e
az elveszejtett ház lakóira
jövő menő alakjaira verőfényre
kődbe lépőkre dohányszagra
nevüket sem tudom majd pontosan
pedig évtizedeken át biztosan soroltam
ahogy kétséges lett az is hogy
nádpálcával verték a tenyerem
elbizonytalanít hogy mára már csak
én láthattam ami velünk történt
és nincs aki pontosítson napokat éveket
ha netán tévednék hogy hol állt a szobában
az öblös zöld váza kincset sejtetően rejtegetett
színes gombokat hajcsatokat ceruza csonkokat
netán elfelejtem a házunk körüli kutyák nevét
tévesen hangzanak el a bennem megmaradt mondatok
nem mintha valaha is szóba került volna köztünk
a csak általunk ismert idő
nem idéztük fel egyszer sem adottnak tűnt
hogy bármikor helyére igazíthatjuk a belőle
eltűnőt

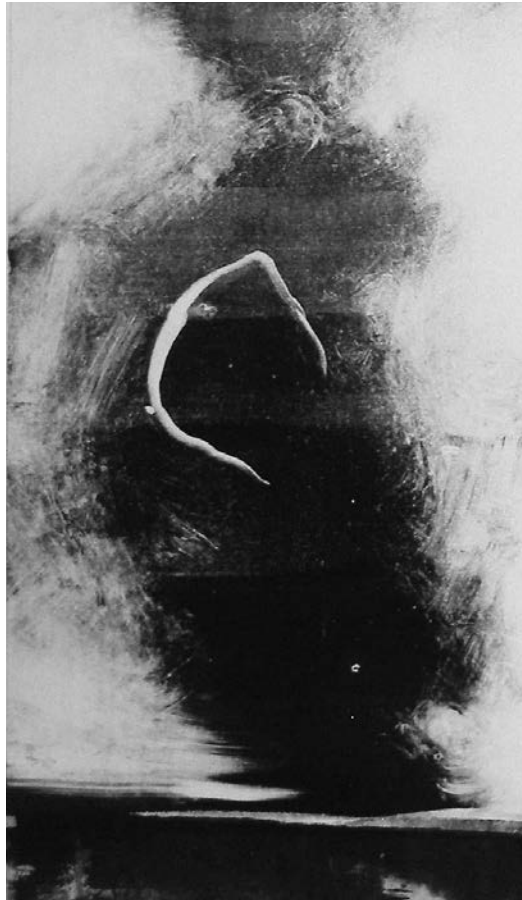
Szeretettel köszöntjük a 60 éves Borbély Jánost!

JÁSZ ATTILA
(merénylet)

Nézd, ne hidd, hogy nem
voltunk királyi pár, hogy
figyelmed felém lejárt, bo-
nyolítani kár, hát szúrj le,
szemtől szembe, ha mu-
száj, ha már elárultál, nem
baj, hogy van pár közös
gyerekünk is, tedd meg
bátran, ne habozz, a ko-
ronát majd elveszi más, és
másnak adja át, tovább, ő
lesz az új király, látod, így
változnak a dolgok, leg-
alábbis azt hiszed, néhány
évig még biztosan, na de
csináld már, csak szúrjál!

(el)

Amikor annyira kellett volna,
hogy itt legyél és szeress, és
amikor olyan nehéz velem,
fogd a kezem, simogasd fáradt
fakéreghomlokom, amikor na-
gyon fel vagyok indulva, hogy
ez nem mehet így tovább, pedig
belehalnék, ha csak egy percig
is lélegzésem gondolata nélkül
kellene élnem, de ím, itt a perc,
épp előttem múlik, és távozik,
nélküled is, veled együtt, el.

(és)

Én csak egy tükör vagyok,
a szeretet irányít, előhív
téged, amikor hiányzol,
akkor élek, életre kelek,
de csak akkor, ha éles a
kép benned, addig élek,
távolodok, homályosulok,
ha közeledsz, föltámadok,
ha ott hagyasz, meghalok,
ha nem vagy, nem vagyok,
egy újabb kép érkezéséig,
aztán kezdem újra, és...

Szeretettel köszöntjük az 50 éves Jász Attilát!

KOMÁLOVICS ZOLTÁN

Vízpart

(Jász Attilának)

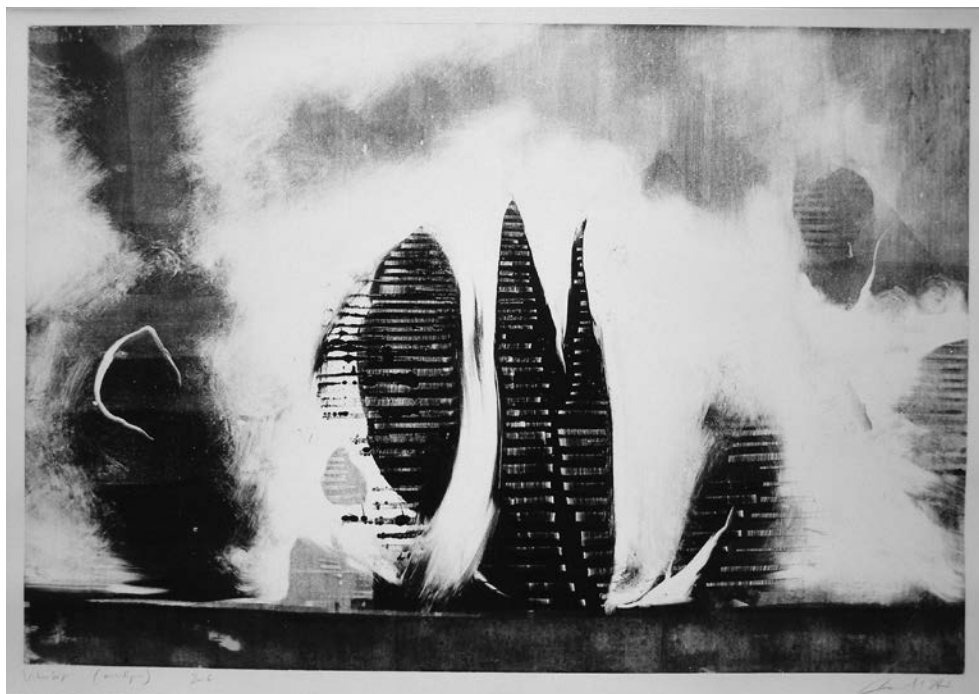
Egy napon, hozzád ér, akit régen vártál,
egy követ. Tág köröket vet a vízre,
amin álltok. Madarak nézik a fákról,
hogyan szabadul lassan testtől a test.

Azon a napon, mint eldobott kocka,
átfordul az élen egy tanúság terhe.
A számok alatt arcok. Álomfolyosók.
A falakon a sors felderítetlen csendje.

Egy napon vak tócsa, kicsi víz lesz, hideg
minden horizont, melyre vágyad vonna.
A szűk parton múltad csigarajza körbekerít,
lerakódik benne a bűn, mint üledék.

Egy napon majd jelzástlók és tüzek égnek
a szívek nedves homokágyán,
hol bús fiúcska guggol alkonyatkor,
s papírhajót ereszt el, mely lepkeként libeg.

Nézed, mint egy rég indult követet:
fénylik rajta az isten bőre.

MELIORISZ BÉLA

Vannak

vannak a birtokunkban egyszerű szavak
melyekről nem beszélünk szívesen
talán még tagadnánk is meglétüket

különlegesnek gondolt alkalmakra
váratlan helyzetekre tartalékoljuk őket
amilyen az utolsó óránk lehet

Töredék

mintha antik istennők szeszélye volna
széttartó vonalak mentén távolodnak a dolgok
s jelképek nélküli a tér akár a síkság

bár elhatárol tőlem az ismeretlen
korszakaink játékkockáit rakosgatva
történetünk változataival kísérletezem

titokzatos tavaszi kert álmát hoztad
magaddal és déli tengerek illatát
mikor menthetetlenül egymásba szeretünk
hogyan bejárjuk a magunknak szánt utakat

belső ajtóinkat sosem zártuk kulcsra
és nincs napszakunk egy se melyből ki kéne takarni
a nem helyettesíthető motívumokat

lűktetett bennünk az idő
de váratlanul elkezdődött egy másik élet
és a fáradt kövek városában találtuk magunkat

fogtuk egymás kezét mint először ősszel
majd lassan komoly szavak süllyedtek el a kórtermi éjben
ahogy képletek szerelmünk még fölismerhető terei
állomások végül minden

SAJÓ LÁSZLÓ
Amennyi fény

Nádas Péter *Valamennyi fény* című kötetének fényképei nyomán
(*Az Oktogon egy téli délután; Terézvárosi udvar;
Kapubejárat a Ferencvárosban; Nyáron, ebédidőben,
az Erzsébetvárosban; Régi teáskanna; Beeső fény;
Andor utca; Végleg bezárt ajtó; Üres ház*)

az Oktogon egy téli délutánon
az egyik sarok közül valamelyik
nézem ilyenek már sohase látom
nem látom csak azt a lámpa vált megint

a Terézvárosban nyáron a gangon
árnyékkal húznak nénik hokedliket
porolóról felröppenő galambok
kapualjban a pillanat itt rekedt

az Erzsébetváros ebédidőben
csatornákba leöblített ételek
számolom járdán mennyi férfi nő megy
zajlik az utca itt és most élete

összetört kaleidoszkóp a pillanat
a szétgurult idő higanygolyói
sok mérgezett egér dögleni szalad
disznó kés elől az ólból az ólig

villannak a pillanatok vakui
a kép odaég az egész negatív
valamennyi fénytől meg kell vakulni
tapogass ki a sötétből c'est la vie

*ne zokogj az istenért nem is etted
meg a reggelit ígérd meg vigyázol
úgy hagyatok mindent hova siettek
szénné égett teáskanna a gázon*

nincs hova esni dermed beeső fény
néhány égve hagyott ablak világít
végleg bezárt ajtók egy túlélőlény
üres lakást patkány szaglász ki járt itt

Piros kapu

Mark Power fényképei: Poland, Warsaw;
Poland, Rzeszow;
Poland, Deblin

Ha itt lenne az öcsém is,
lövöldözhetnék neki kapura.
Nem jött le, a plafont nézi,
várja a Jézuskát. *Nincs is. És Isten se.* Anyu a
konyhában meghallotta, bejött, felpofozott. *Mit beszélsz?*
Pedig én csak az igazságot mondtam. *Az ajándékokat
is ti teszitek a fa alá!*
Nézett rám. *Té Istentől, apádtól se félsz?*
Hallgatott. *Most boldog vagy?* És rohant,
oda ne égjen a pulyka. Na, legalább
ezt is megmondtam, most már öcsém is tudja.
Lemegyünk focizni? – Úgyse engedi, de kérdezd meg anyut!
Kiabáltam, *kit érdekel anyu, a rohadt pulyka,
a karácsony!* Anyu megint bejött, *aki így beszél, a pokolra jut!*
Majd kapsz apádtól! A garázsban karácsonyfát hegyez,
gyufaszál lesz, ha el nem bassza.
*Pokol sincs. Se mennyország. Gyertyagyújtásra itt leszek,
mire megjön a Jézuska, sohanapján, kiskedden, este hatra!*
Mackóban, pulóverben, sapkában, kesztyűben, bakancsban,
mackóra felhúzott zokniban lementem a térre.
Bokáig ért a hó, nem pattant a labda,
nem volt senki lent, mindenki a karácsonyestére
készült. Ha eltalálom, a kapuvasról visszapattan
a labda, nem kell elmenni érte.
*Ha tőzből ötször sikerül – így játszottam magamban,
a piros kapuval szemben, magam ellen –,
egy ilyen ellenféllel jó a döntetlen,*
de csak négyszer sikerült. Csalódott voltam és dühös.
Ha ügyes vagyok, a kapu mögötti rézsűről,
a fagyott fűből is visszajön
a labda, majd olyan erővel lövöm.
És lövöldöztem, elfáradtam, kimelegedtem,
beálltam a kapuba, és védtem, elvetődve
a hóba. Most már ketten
voltunk, a kapus, és én, aki kapura lőttem.
Beesteledett, vacogtam,
a téren csak a hó világított,
biztosan elmúlt hat óra,
fönt az ablakokban már itt-ott
karácsonyfák színes gyertyái égtek,
mit kapok majd, ha megjövök!
És akkor hirtelen sötét lett,
nyomtam a gombot, a lift nem működött,
mentem gyalog, megint valami zárlat,
tárva-nyitva, surrogó sötét az ajtó mögött,
ha belépek, gyújtják a gyertyát, megvártak.

Szeretettel köszöntjük a 60 éves Sajó Lászlót!

PETRŐCZI ÉVA

Embléma

pálya- és sorstársaimnak

Ma, a mellékútra terelt,
cammogásba taszított
tűzszekerek
és vágótára-késznek
hazudott szamaraskordék
napjaiban se lógjon,
barátom, az orrod,

ha páncélinged, a Szót
Isten adta reád.

Bokor utcai sorok

Májusi este.
Ilyenkor a hársak
mézes napjaiban
még visszhangzik
a korán álomba merült
töltés-oldali utca
és visszhangzik a lépcső
Gyarmati Fanni
szerelemhez közelítő lépteitől.

Egy Lingel könyvszekrényre

Könyvszekrények közt –
A LÉPKÉ;
kislány-anyám dédelgette,
fogantyúit megcsodálta,
ajtócskáit meglengette,
mintha attól szárnyra kelne.

CSUDAY CSABA

Titanic

Naponta lemerül.
Hajnalban, félig már éberem,
látom, amint a kajütök fénylő gyöngysorai
fennkölt (röhejes) méltósággal csusszannak a jeges árba.
S mire felhúzom a rolót,
már tükörsima, rezzenéstelen a tenger.
A tenger: por csak,
mozdulataim, körben járó lépteim,
körben forgó meghatározásaim,
mindig ön-azonos tárgyaim,
botladozó dadogásom,
elkopott szövetként feslő, átlátszó
ürügyeim pora. Azt láthatom csak,
ami fel-felbukik alóla,
amit kínos zavaromban képes vagyok
megragadni, s ha sikerül, úgy nézem
az éppen s épp hogy megjelenőt.
Mint egyszer a repülő mókust a Spektrumon:
a függőleges fatörzsön karomszakadtig lüktető
farkalás után csak ellendült még a fenyőn csüngő nőtényről,
a mancsát-lábát összekötő hártya kifeszült, s a szürke,
bolyhos ikarosz lebegve lengett alá,
(mint kamaszkorom
vissza-visszatérő álmaiban én, Sam Small),
s mesés távolságokba ért az éjszakában.
S mire aznapi világom úgy-ahogy
megépi, súlyánál fogva (nehéz a por) máris merülni kezd.
Este, ha elalszom, azt álmodom, fújom,
aznapra kimentett roncsaimról bolondul takarítom,
kotrom a port.
De ki bírná szusszal az óceánt?

Nő, így

Borzalmas, hogy már megint
körmöt kell vágnom,
ami azt jelenti, ismét eltelt egy hét.
Pedig mintha csak tegnap hajoltam volna
szélütött anyám benuult szája fölé
(mintha azt próbálta volna mondani: „vigyél haza”).
Már negyven éve por és hamu
ott, a befalazott fiókjában,
apám szemcséivel szétválaszthatatlanul.
De ennek is van előnye, hiszen így
nem nő a körme, nem kell vágnia,
mint nekem, immár hetvenegy éve. És borzasztó,
mert így sosem tudhatom, mit hoz a tegnap,
melyik éjszaka múlik el a visszatérő
bolyongás nélkül, valami kollégium vagy kórház
labirintusában, ahonnan
hiába próbálom hívni feleségemet, anyámat,
a mobilomban nem találok egyik számot sem,
és a vacak nemokos amúgy is lemerült, és
a szomszédos meredeken is
hiába csatolnám föl léceimet, hogy időben
hazaérjek, se hó, se sícipő.
Így aztán hullá fáradtan vánszorgok haza,
lécekkal a vállamon, On a July Morning, zengeti
a Uriah Heep,
s amikor lucskosan megébredek,
hüvelykujjam begyén huzigálva a többbit, érzem,
körmöt kell vágnom,
szóval megint eltelt egy hét,
pedig

Alsom, nem álmodom

Az igazi idő?
Tér is, mozgás is: szőnyeg.
Ha úgy tetszik neki, anyám ölébe,
óriás diófám ringó tetejébe,
rég szobák, barlangos bokrok rejtekébe repít?
Átjáró, oda, ahol maradnom kellett volna?
Ő a nagy rendcsináló és igazságtevő,
isteni másom visszatükrözője?
Nem. A képekben csak „kört jár velünk”
az álom. Érzéksalódás a sok fénylő tükör.
A hunyó öntudat egyre jelentéktelenebbnek
mutatja arcomat.
Homályosan? Ez az igazi? Ez éltet?
Nem. Hiszen még egyszer sem hozta vissza
sem az erdőt, sem a tisztás kérdéstelen terét.
Nincsen is? Nincs visszatérése semminek sem?
Csak a döglött, sötét idő van
Elalvás és ébredés között? (A kis halál,
ahogy a Nílusnál nevezték,
minden időknél hajnalán?) Alsom inkább,
nem álmodom. S minden nap fölkelek.
Vele, de nélkülem.

SÁGI ENIKŐ

Vasfüggöny

Nem is figyelsz rám
Nem lámpást kérek tőled, csak szikrát.

Tudnod kell, hogy bennem határok élnek.
Nem a schengeni féle határra gondolok, hanem a szocialista típusúra.
A vasfüggönyre. Taposóaknákkal, fegyveres örökkel.
Ha sikerül átjutnod, kijátszottad a rendszerem, nem voltam elég éber.
De te sem lehetsz nyugodt bennem.
Bár eleinte jól érzed magad, van déligyümölcs, Nutella, minden, mi szem-szájnak.
Aztán valami hiányozni kezd.
Itt nincs nagypapa házi pálinkája, nagymama otthonkájának illata, jóéjtpuszi.
Ugyanis belül, mármint bennem, hűvös szél fúj.
Végül rájössz, hiába a kecsegtető felszín, a te mentalitásod ehhez még túl kelet-európai.
Nem tudsz mit kezdeni az én időzített atombombáimmal.
Ezért megpróbálsz szabadulni.
Csakhogy, ha van valami, ami nehezebb, mint kijutni a keleti blokkból, az a visszaszökés.
Így hát maradsz.
És lassan elemésztelek.

Amerika

Ötévesen hallottam először a szót
Egy fotót mutatott a nagyanyám.
Teri nénikéd, diszidált, így, röviden,
idegenül pergett az ő nyelvéről is.
Sokáig azt hittem, Amerika egy gyűjtőhely,
ahol az elveszett lelkek kerengnek.

Ma már tudom, közel jártam a valósághoz,
te is odavesztél, látod.
Előtte összezúztad a lényemet, aztán eldobtad,
most ott hever egy Népszínház utcai csatornában.
Néha felmegyek a Starbucks poharammal a Gellért-hegyre,
emelem poharam arra, amerre sejtelek.

Hátha te is ezt teszed az új világodban.

HERCEG ÁRPÁD

Napló

Kivet magából engem ez a város.
Alulszállásolt ég alatt,
sem névnap? születésnap? egyéb jeles ünnep?
Ezredév januárjában,
szerdai tizenöt óra negyvenötökör láttam:
megpattant egyik gesztenyeágamon a rügy.
Tizenöt óra negyvenötig sok lomot kiszórtam,
magamból, elbitorolt lakásból.
A trösch-európa szín-ujgur dunsztosüvege
került volna sorra, benne tört gallyak
a decemberi temetőkeri bejárásról.
Régebben februárban tördeltem gallyacskákat.
Szomorú lázadás, pálinkás, makacs törtetés a ködben,
idegen sírok közt az ismerős felé,
sulykolta a gondolatot: valamit tenni kell!
Végül még kivet magából ez a kert is!
S vártam, vártam, a virágzás meg késett, késett,
az ujjur-tröschben illatosodott a decemberi víz,
számból reménytelenül elillan a leányfordító kisüsti-lövedék,
mindenki odébbállt, a vándorcirkusz, a búcsúsok.
Tisztán akartam hátrahagyni ezt a napot,
mint gyerekkoromban. Alaposan fürödtem,
körmöt vágtam, mostam fogat, igazítottam bajuszt, szakállat.
Emlékezetemben végül csak élő halottaim maradtak,
gesztenyeágak. Így történt, hogy egyet észrevettem.
Kivethet most már magából engem ez a város.

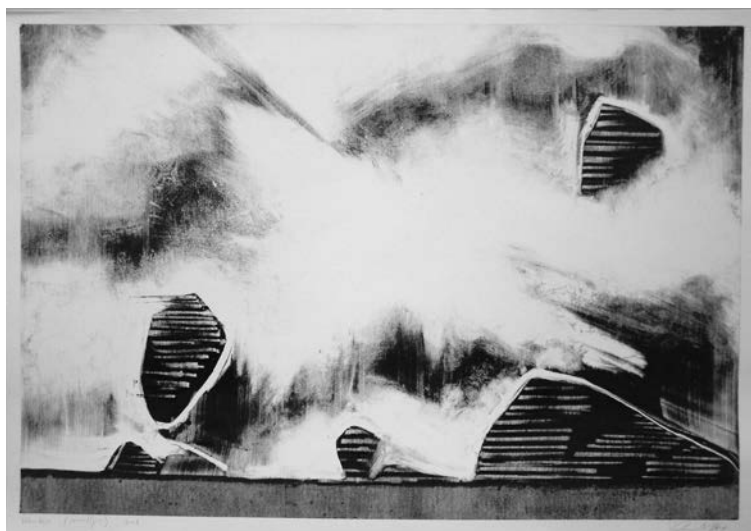
Arculatváltás

Felékszerezve: így tűnt el néhány emberünk.
Amikor a legügyesebb rapsis se jött vissza,
és mert régtől zuhogott a törvény, én meg nem
akartam semmi olyat, hogy az megint ne fájjon,
kénytelen voltam mellőzni a beszédet. Álmos,
látványpékséggel teli gyönyör, a potyautas gyors
színeváltozása és Hontalan Katalin szerelme
sem akadályozhatta meg felmagasztalásomat.
Nem gondoltam jóra, nem gondoltam rosszra,
árva ág ringott mögöttem, a szépség dicsérete.

Éhséglázadás

Hiszen mindent veszni hagytam.

Amikor visszaúsztam a süllyedő hajóra,
tájam tájseb lett, az elhagyósáv és a bója
is eltűnt, alámerült a füstölgő hegygerinc.
Ott születtem, abban a sorvadásos házban,
amelyik megtartani, visszafogadni se tudott,
sokáig nem értettem, ez a halál mit jelent.
Azidótájt tagadásra esküdtek föl az emberek,
az én népem se kereste ismeretlen istenét,
megtörtént minden, amit nem akartam.
Vakon vehettek őrizetbe ádáz ígéretek,
gyanútlanul lettem része a tántorgó depónak,
minden jel szerint magamat megtaláltam.
És koszlott őrhelyemen kezdtem józanodni.
Láttam, egy napon ebből éhséglázadás lesz,
bárki kenyeret simíthat árnyékra, homlokomra,
nyomorult hontalan a földben, a vízben és
leszek a megváltást váró, névtelen égben is.

BÍRÓ JÓZSEF
Nyárszóló

(– Varga Imrénék –)

' lelte napkertben :
álmodván rizstengerről
: tenyéryni kútját

Elér

kapud' kitarván
utat nyitsz
szabadulásomhoz

kapud' bezárván
utat nyitsz
szabadulásomhoz

FÉNY
ÖRÖME
ÉBRED

*Théseus magánszonettjei**Sz-N. I.-nek**Théseus*

Protokoll, napirend, rutin unalomig: elfolyik
nappal, el éjszaka – ami felesleges,
mindenképp időtlen, mindenképpen elhagy.
Az infúzió vékony selyemfonalán

lecsepeg az áttetsző oldat, a vénák labi-
lis labirintusában tovább tekereg Ariadné fonala,
a láthatatlan szál. Az erekben észrevétlen elenyész,

már nem látod és nem tudod tovább követni.
Vajon meddig marad titok, hogy bent milyen

faarcú Minotaurus lappang és hallgat?

Ariadné

Már vérerek útvesztőiben kereslek, trombociták
és fehérvérsejtek közé szállni – miért, hogyan?! –,
odabent a test szűk járatainál finomabb
vércörök, vénák, szövetek árnyán

feldereng röntgenfény tested. Az eleven
test végre fölragyog, oszlani kezd a mélysötét,
enged a fagyosság, a derengés

halvány előterében végre látni véllek:
nekem a leggyönyörűbb nő örökre te vagy,

megértettem, mikor még nem láttalak.

Minotaurus

Vársz és lapulsz, mint a betegség. Tiéd a test,
de semmi egyéb. Májak, lépek, vesék és hörgők
lakója, tüdőök, lebenyek mestere: rissz-rossz
útvesztőt tákoltál, látod, magad köré.

Valami vagy, de nem ismertelek soha.
Nem tudom, milyen fegyverrel tart a harc –
te vársz, és ez: stratégiád. A sötét idő,

véled, neked dolgozik. Szenvedés, kárhozat,
fájdalom, kín, törődés és halál. Ne remélj

semmit. Még nem léteztél, már legyőztelek.

HÁRS ERNŐ*
Aki sokáig él...

Aki sokáig él, végül maga marad,
s átszenvedheti, hogy kortársait kivégzik,
mint ahogy Damjanich kínlódhatta Arad
mártírhőseinek halálát sorra végig.

De van, ami talán ennél is szomorúbb:
elveszteni azok lábnyomát az időben,
akikkel valaha közös volt az utunk,
emlékek sokezer szálával átkötöten.

Nem tudni azt, hogy a hajdani szerenádok
címettjei közül ki él még és ki nem,
s hol hordoz még a föld elsodort jóbarátot.

S ha meghaltak, ki hol, mily ég alatt pihen.
Lelkünk, míg nő az árny, mind reménytelenebben
tapogat messzetűnt napok körül az estben.

Mint oldott kéve...

Mint oldott kéve hullt, többször is szét a népem –
jól ismert a panasz, zengték elég sokan.
Félévezrede nem győztünk háborúban,
s megfogytunk minden új kudarcban, vereségben.

Volt, aki visszajött, volt, ki örökre eltűnt,
elnyelte idegen népfajok tengere.
De nem tudni, hitünk vagy csoda tette-e,
nem veszünk mégsem el a szerencsénkkel együtt.

Ám, ami most folyik, mindennél gyilkosabb.
Nem fegyver vagy bitó, mi elől menekül
a fűrgék serege, a Mammon, aki hajtja.

Elég egy nemzedék, s a sok jólét-lovag
más honfi már, s aki velük szembeszegül,
hintheti a hamut fejére, ittmaradva.

* Hárs Ernő hagyatékából közzéteszi Hárs Borbála.

Hosszú életemen....

Hosszú életemen hogyha végigtekintek,
nincsen semmi, amit ismételni szeretnék:
ami szép volt, legyen megmásíthatlan emlék,
s szégyenletesen úgy sincs, ami segíthet.

Bármennyi küszködés, kudarc volt is a sorsom,
fikarcnyi változást sem igényel szívem,
érhetett bű, öröm, szenvedés bármilyen,
belőlük létesült végtére is mivoltom.

Ez lenne vajon a predestináció?
Hogy ahogy megesik, úgy lesz minden a legjobb?
A feltevés csupán dacom kihívni jó.

Mert ha igaz is az, hogy megváltozni nem fog
múltamban semmi sem, jövőm én alakítom:
nem emlékmúzeum, tanműhely lesz a sírom.

Mit sose láthatok viszont...

Mit sose láthatok viszont már, képe mentem –
mind színesebbre így válik lassan szobám.
A kárpótlás, amit nyerek, bármily sovány,
nem lett úr teljesen az elmúlás felettem.

Elöl gyerekkorom képei sorakoznak,
utánuk jönnek a kalandos utazások.
A négy égtáj felé vettem ki a hálót,
s ez volt, mit a mohó kísérletek kifogtak.

Mert mégis gyönyörű kihűlt csillag a föld,
hóhér s önpusztító zsarnokok ellenére,
érezni rajta még édene illatát.

Bármily rövid, csekély osztályrészt örökölt
üdvéből valaki, örökké visszatérne
honvágytól üzve rá, galaktikákon át.

Ha villám vág belénk...

Ha villám vág belénk – az a boldog halál.
Kínos, kényszeredett búcsú minden egyéb,
ostromlott vár vagyunk, melyben naponta áll
szűkebbre szorított körből a menedék.

Fogy szakadatlanul az élő kapcsolat
köztünk s a környező kortárs világ között,
van, akit láthatunk, mással csak hangokat
cserélünk, s van, aki fényképbe költözött.

Borzadunk mégis a hirtelen távozástól,
s azért imádkozunk, hogy mitőlünk az Isten
kiválasztottjai e díját tartsa távol.

Mert jobb nekünk magunk gyáván meghúzni, mintsem
kétes kockázatát vállalni, hogy lerázzuk
évezredek óta ránk mért földi szolgaságunk.

Ahogy követik egymást...

Ahogy követik egymást a nemzedékek,
köztük a szakadék egyre mélyebbre válik,
nehezen érti meg az egyiket a másik:
ki célhoz ért, s kinek előtte még az élet.

Ami tapasztalat gyűlt az előbbiben,
az utóbbi előtt többnyire ismeretlen,
olvasott róla csak, vagy hallott jobb esetben,
más nála emiatt a nem és az igen.

Mindettől még nagyobb lesz szellemi magányunk,
mikor lassan magunk képezünk egy korosztályt,
amely már javarészt csak emlékében él.

Viharvert tölgyfaként talán messzebbre látunk
a cserjéknél, melyek sorsuk velünk megosztják,
de már gyakran titok, miről lombjuk beszél.

Kétfajta fájdalom...

Kétfajta fájdalom, a testi és a lelki
vár mindenkire, ki e földre született,
mind a két fajta kín változata ezernyi,
alul marad vele szemben a képzelet.

A testnek gondja van rá, hogy legyen, mi fájjon,
a legelső pillanattól a végső pillanatig,
a lélek, mely sosem vehet erőt a vágyon,
egyképp szenvedni jó s rossz kapcsolatait.

Azon van egyre csak, hogy valamit elérjen,
ha tudja is, hogy el kell vesztenie végül,
felégetve magát a meddő szenvedélyben.

S eltűnődhet, mikor már a halálra készül,
mily mérvű okai voltak balvégzetének
el nem nyert öröme s valódi veszteségei.

A jóslat teljesül...

A jóslat teljesül: a kultúra, amelyben
két évezreden át telt életünk, halódik,
maradék ereje arra korlátozódik,
mint késleltetheti, mi elkerülhetetlen.

Egy újfajta világ ölt alakot: csodák
a technika terén, feltarthatatlanul
szaporodó tömeg – mitől kudarcba fúl
minden feljebbtoró szándék hovatovább.

De vagyunk, akiket még áhitatra sarkall
a csillagfényű múlt, a ránk hagyott örökség,
mely nem enyészhet el a tűnő pillanattal.

A sors minket jelölt ki tisztelegni örként
a távozó körül, hogy jövő nemzedékek
rangja szerint vegyék tudtul a veszteséget.

DOBAI LILI

Levelek üres térből

(*via negativa*)

:

Reggeli harmat. Még senki sincs fenn, a közeli házak ajtóit zárva, spalettái behajtva, függönyei behúzva. Korán van, mégsem sikerült azt az első pillanatot elkapni, amit egyszer véletlenül: a nap első vöröslő fényének hirtelen felbukkanását a rövid elsötétedést követően. Mint Csontváry Napútjának ragyogása. Már égő bíbor az ég, és már forróság van ott, ahová vetül a nap, de az árnyékban még igazi hűvös. A víz tükörsima, még nem úszik senki, néhány horgász sziluetdje látszik egy távolabbi stégen. Mintha pára lengené be a túlsó partot. Turner ködpárái. A karmozdulatoktól apró fodrozódások keletkeznek, sirály repül fel a bójáról, csobban egy hal, neszezések a nádas felől. Mintha zenekar hangolna. Aztán elhalkul minden újra. A lehető legcsendesebben jó úszni egyre beljebb. Behunyt szemmel. A fény nyomvonalán. Az aranyhídon.

:

Még ha csak néhány pillanatra is, de záróra előtt pár perccel még bekönyörgöm magam a Sz. Ház múzeumába. Csak egyetlen festményt szeretnék megnézni újra, a *padot a napfényben*. Az a szétzúduló sárga a kép közepéről a zöld felé hihetetlen erővel sugárzik. Az ablakokon is besüt a délutáni napfény, zavarba ejtően intim a szobabelső, még mindig árad belőle két ember összetartozásának köteléke, emberi hihetőségen túli titka. Hívogató rejtéllyel. Minden szoros összetartozás megfeythetetlen. Így van rendjén: ebben a levegőt is átvilágító zizzenéses elhalkulásban. A Duna illata és a veranda vadszőlőjén a széllle villanó levelek. Aztán egy-egy pillanatra szívszorító és lélegzetelállító csend.

:

A templomkert sarkában áll még a kőtéglákból épített kis ház, téglajárda vezet hozzá. Az ablak magassága kisebb hosszánál, az ajtó keskeny, szokatlan az arányuk, amiként a ház oldalához tervezett falépcsőnek is, amelynek kapaszkodója pontos átlót illeszt a szürke kőfalra. Tetőteraszra vezet fel. Egy kis darab Itália a Mecsek oldalán. Bár az egyik tetősarokról lecsüngő elszáradt ecetfa is jelzi, hogy csak volt, mert éppen a romlandóság útjára lépett. Az emlékszobát már bezárták, bár még tábla mutatja a faluban. A könyvtárat elszállították. Hallgatólagosan. Megbújik a felújított, fehérlő templom mögött a romlásában is kultúrát felidéző lak, neves emberek találkozásainak, beszélgetéseinek helye. És az írásnak az egyik hajdan volt birodalma. Zengővárkony. Érthetetlen a beleegyezés a pusztulásba. Lassan minden elhalkul, ami még mondhatna valamit. Némaság. Üresség. Néma üresség.

:

A hegyoldalról a folyó fölött látszik a másik hegyoldal. Éppen a folyókanyarban állunk a kilátón. Csendes sodrásban vonul le a víz. A fák levelei mögött fénylik fel a hús látvány. A Kálvária fordulójánál a hátsó temetőkapu. Százévesnél is öregebb sírkövek, arányos faragásúak, sok helyen szobrok: Krisztusfejek, egész Krisztus-alakok, Angyalok, Máriaák. Meglepő, hogy mennyire egyszerű, mégis kiérlelt ízléssel készültek, nem akarnak többek lenni, mint amik. A giccsnek nyoma sincs rajtuk. Vannak. Ahogy, amiként. Utalások, jelek, jelzések. Egy valaha élt sírköves mester ízlésére vallanak. Tette a dolgát, semmi több. Jó nézni keze munkáit. Keresés nélkül rátalálunk a városka nevésségeinek sírjaira. Nyugalom és béke leng a friss virágok szirmai között. Egyszerre valami elmondhatatlan együttlét mindennel.

:
Semmi nem olyan. Mint ahogy elképzelnéd. Jobb, ha nem is. Ahogy felbukkan hirtelen a kisváros főtere a karcsú templommal a koraesti letisztult fényben, éppen naplemente után, amint szétterül az egységesen szétszóródó még-éppen-világosság az elsötétedés előtt. Régi szürke kockakő térburkolat és világosszürke kőfalak, hosszúkásan magas kőtornyokkal. Csak másnap léphetünk be a templomba az egyik oldalbejáraton. Így is impozáns. A gótika belső ívei és magassága. Leteszem az egy szál fehér virágot az oltárlépcsőre. Első lépés utunk megszentelését kérve.

:
A kő-posztamens hátoldalán, a fejszobor tarkójának irányába tart felfelé egy csiga. A bronzportré Ottliké. Előlnézetből még csak nem is feltételezhető a hátoldali meglepetés, amit csak az fedez fel, aki lejjebb is tekint. Crivelli *Angyali üdvözlétének* kerethatárvonalán mászik hasonló titokzatossággal egy hasonló csiga. Hogy az időre gondoljunk. Az időre, ami halad valamerre, bár nincs is. Üres tér, térben rezgő hullámmzás. Az *Iskola a határon* rejtélyesen összeálló időpillanatainak teljess(égg)é válása. Teljes Éggé. „*Se nem azé, aki fut, se nem azé, aki akarja...*”.

:
Az érthetlenséget elfogadni. És nemcsak ennyi, hanem belenyugodni, megnyugodni benne. Közben pedig nem hagyni visszavonódní a bizalmat és a ráhagyatkozást.

:
Deus ignis consumens. Isten emésztő tűz. Nem tudod, hol, mikor ér utol, mikor ég fel benned a fájdalom és az öröm legvégső határáig.

